

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/274/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1316212016
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1316212016.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Romana Majerského a JUDr. Ivany Štiffovej, v sporovej veci žalobcov: 1/ U. Z. Z., E.. XX.X.XXXX, I. XX, I., X/ D. Z., E.. XX.XX.XXXX, I. X, I., zastúpených BBH advokátska kancelária, s.r.o., Suché Mýto 1, Bratislava, IČO: 36 713 066, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Limbová 1, Bratislava, IČO: 00 607 231, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Ing. Barbora Popelková, s. r. o., Podjavorinskej 4A, Bratislava, IČO: 47 232 277, o zaplatenie 42.313,36 eura s prísl., na odvolania žalobcov 1/ a 2/ a žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 44C/190/2016-147, zo dňa 16.11.2016, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 18.447,17 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 27.9.2014 do zaplatenia na účet žalobcu 1/ vedený v Slovenskej sporiteľni a.s., č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX a vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 18.447,17 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 27.9.2014 do zaplatenia, na účet žalobkyne 2/ vedený v Tatra banke a.s., č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX a vo výroku, ktorým rozhodol o trovách konania, potvrdzuje.

II. Žalobcom 1/, 2/ priznáva proti žalovanej plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 18.447,17 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 27.9.2014 do zaplatenia na účet žalobcu 1/ vedený v Slovenskej sporiteľni a.s., č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 2/ sumu 18.447,17 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 27.9.2014 do zaplatenia na účet žalobkyne 2/ vedený v Tatra banke a.s., č. ú.: XXXXXXXXXXXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.); konanie voči žalovanej v časti o zaplatenie 5.419,03 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od prvého dňa po doručení žaloby žalovanej až do zaplatenia zastavil (výrok III.). Vo zvyšku žalobu zamietol (výrok V.) a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ náhradu trov konania v rozsahu 74 % (výrok IV.). V odôvodnení uviedol, že žalobou doručenou 20.5.2014 sa žalobcovia domáhali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov sumu 21.156,68 eur spolu s úrokom z omeškania výške 5,25 % ročne od prvého dňa po doručení platobného rozkazu žalovanej až do zaplatenia, na tom skutkovom a právnom základe, že sú podielovými spoluvlastníkmi (v podieloch po jednej polovici) nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Správou katastra hlavného mesta Bratislava, nachádzajúcich sa v okrese Bratislava I, obec Bratislava - mestská časť Staré Mesto, katastrálne územie Staré Mesto a to pozemku parcela registra "C" č. XXXX/X, druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria o výmere 85 m² (ďalej len pozemok 1) a pozemku parcela registra "C" č. XXXX/X, druh pozemku: záhrady o výmere 561 m² (ďalej len pozemok 2), keď sa na

pozemku 1 nachádza stavba so súpisným číslom XXXX, zapísaná na LV č. XXXX (ďalej len budova) vo vlastníctve žalovanej (spravovaná Detskou fakultnou nemocnicou s poliklinikou so sídlom Limbová 1, Bratislava) a na pozemku 2 sú vybudované inžinierske siete prislúchajúce k tejto budove (prípojka vody, kanalizácie, plynu, vodomerná šachta, kanalizačná šachta, oplotenie predzáhradky atď.); prístup k budove nachádzajúcej sa na pozemku 1 je možný výlučne prechodom cez pozemok 2, nakoľko k budove nie je prístup z verejných priestranstiev. Žalovaná budovu nemôže užívať bez toho, aby zároveň užívala pozemky 1 a 2, budova je už niekoľko rokov v dezolátnom stave, keď žalovaná nepodniká žiadne kroky k jej rekonštrukcii alebo renovácií. Žalobcovia majú záujem pozemky riadne hospodárskych využívať a preto žiadali žalovanú o odstránenie budovy z pozemku 1, nakoľko budova je neoprávnená a znemožňuje okrem riadneho užívania pozemku 1 aj užívanie pozemku 2; taktiež ponúkli žalovanej náhradu za odstránenie budovy, ale ani tento návrh nebol žalovanou prijatý, preto sa snažili za účelom vyriešenia situácie budovu od žalovanej odkúpiť za cenu určenú znaleckým posudkom, avšak pre limitácie vyplývajúce zo zákona o správe majetku štátu zostali aj tieto pokusy bezúspešné. Žalovaná ani k jednému z pozemkov nemá užívací titul, užívanie pozemkov žalovanou zároveň bráni žalobcom v riadnom hospodárskom využívaní vlastných pozemkov; teda žalovaná vykonáva užívacie právo k pozemkom, ktoré by jej inak prislúchalo iba z titulu platne uzatvorenej nájomnej zmluvy s tým, že tak robí bezodplatne a nedochádza k zmenšeniu jej majetku, hoci by sa tak malo stať platením nájomného. Túto majetkovú hodnotu získava žalovaná na úkor žalobcov, ktorí naopak nemôžu získať majetkový prospech z nájmu pozemkov nachádzajúcich sa v lukratívnej časti Bratislavy, čím sa žalovaná bezdôvodne obohacuje a je povinná vydať žalobcom bezdôvodné obohatenie za obdobie od 23.4.2011 do 22.4.2014 v celkovej výške 42.313,36 eura.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súdu prvej inštancie z vykonaného dokazovania vyplynuli nesporné skutočnosti, že žalobcovia 1/ a 2/ sú vlastníkami pozemkov 1, 2 a žalovaná je vlastníkom neoprávnenej stavby zriadenej na pozemku 1, ako aj skutočnosť, že žalobcovia sa snažili vyriešiť tento stav žiadosťou adresovanou žalovanej o odstránenie budovy z pozemku 1, nakoľko je neoprávnenou stavbou a znemožňuje okrem riadneho užívania pozemku 1 aj užívanie pozemku 2; taktiež ponúkli žalovanej poskytnutie náhrady za odstránenie budovy a napokon sa snažili za účelom vyriešenia situácie budovu od žalovanej aj odkúpiť za cenu určenú znaleckým posudkom, avšak žalovaná žiadne z týchto riešení neakceptovala. Právny vzťah z titulu neoprávnenej stavby žalovanej na pozemkoch žalobcov bol vyriešený až rozsudkom Okresného súdu Bratislava I zo dňa 27.10.2015, sp. zn. 18C/78/2014 (právoplatný dňa 9.12.2015) tak, že stavba so súpisným číslom XXXX, postavená na parcele č. XXXX/X (I.Ľ. Q. X), bola prikázaná do vlastníctva právneho nástupcu žalobcov ako vlastníka pozemku, na ktorom je stavba postavená s tým že tento je povinný zaplatiť žalovanej náhradu za nehnuteľnosť 56.300 eur.

3. Súd prvej inštancie ďalej ozrejmil, že bezdôvodné obohatenie je záväzkovo právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Stotožnil sa s tvrdeniami žalobcov, že v dôsledku zriadenia neoprávnenej stavby žalovanou nemohli reálne užívať ani jeden z pozemkov v ich vlastníctve, keď na pozemku 1 sa nachádzala stavba vo vlastníctve žalovanej, pričom k tejto stavbe bol prístup len cez pozemok 2 a na pozemku 2 boli zároveň vedené inžinierske siete k budove žalovanej na pozemku 1; navyše pozemok 1 sa nachádza v strede pozemku 2, takže žalobcom bolo obmedzené aj užívanie pozemku 2. Uviedol, že žalovaná nepreukázala právny titul na užívanie pozemkov 1, 2 a mal za to, že pokiaľ by žalovaná užívala pozemky žalobcov na základe právneho dôvodu, jej majetkový stav by sa zmenšil, nakoľko by musela poskytovať náhradu za užívanie pozemkov. Výšku bezdôvodného obohatenia preto možno určiť peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo potrebné vynaložiť v danom mieste a čase za porovnateľné užívanie vecí. Pokiaľ teda žalovaná, resp. jej právni predchodcovia, zriadili na predmetných pozemkoch neoprávnenú stavbu, išlo zo strany žalovanej o užívanie pozemkov bez právneho dôvodu a bezodplatne, preto je irelevantná jej námietka, že vlastným konaním alebo rozhodnutím neprispela k tomuto stavu, nakoľko pri bezdôvodnom obohatení sa nevyžaduje zavinenie na koho strane obohatenie vzniklo, ale postačuje objektívny stav, že bezdôvodné obohatenie nastalo. Bezdôvodné obohatenie žalovanej sa potom rovná výške obvyklého nájomného v danom mieste a čase za porovnateľné pozemky a hoci žalovaná spochybnila tvrdenie žalobcov o výške bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetných pozemkov, v tomto smere nepredložila žiadne dôkazy; za tejto situácie preto pri výške bezdôvodného obohatenia vychádzal z dôkazu predloženého žalobcami - znaleckého posudku č. 34/2014 vypracovaného znalkyňou Ing. Mgr. Janou Pecníkovou zo dňa 23.4.2014 na stanovenie všeobecnej hodnoty nájmu za pozemky parcela č. 4766/1 a parcela č. 4766/2 za obdobie od 23.4.2011 do 22.4.2014; výška bezdôvodného obohatenia potom činí za obdobie

od 21.5.2012 do 31.12.2012 (225 dní x 41,15 eura/deň) nájomné vo výške 9.258,32 eura, od 1.1.2013 do 31.12.2013 (365 dní x 39,89 eura/deň) nájomné vo výške 14.562,13 eura, od 1.1.2014 do 4.12.2014 (348 dní x 38,68 eura/deň) nájomné vo výške 13.073,88 eura, teda spolu 36.894,33 eura.

4. Na uvedenom základe súd prvej inštancie v zmysle § 451 ods. 1, ods. 2, § 454, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka žalobe (v rozsahu po zastavení konania v časti 5.419,03 eura s prísl.) vyhovel a žalovanú zaviazal na zaplatenie peňažných súm žalobcom podľa ich spoluvlastníckych podielov, t.j. každému v rozsahu jednej polovice zo sumy určenej žalobcami podľa predloženého znaleckého posudku; vzhľadom na to, že obohatenie žalovanej spočívalo vo výkonoch, za ktoré sa musí poskytnúť peňažná náhrada, teda ide o plnenie peňažného dlhu a žalovaná svoj dlh riadne a včas nesplnila, dostala sa do omeškania so zaplatením náhrady, priznal súd prvej inštancie podľa § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. žalobcom 1/ a 2/ aj zákonný ročný úrok z omeškania 5,05 % odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanej dňa 26.9.2014, t.j. od 27.9.2014; žalobu v časti, v ktorej sa žalobcovia domáhali zákonného úroku z omeškania vo výške nad 5,05 % ročne, zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 C.s.p. a úspešným žalobcom 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 74 %, podľa pomeru ich úspechu; objasnil, že žalobcovia sa domáhali zaplatenia spolu 42.313,36 eura, v dôsledku hmotnoprávnej námietky premlčania žalovanej zobrali žalobu v časti 5.419,03 eura späť, čím procesne zaviniли zastavenie konania v tejto časti, t.j. úspech žalobcov bol v časti 36.894,34 eura (18.447,17 eura x 2, teda 87 %), úspech žalovanej bol v časti 5.419,03 eura (13 %) a preto je celkový úspech žalobcov vo výške 74 % (87 % - 13 %).

5. Proti rozsudku vo výrokoch, ktorými súd prvej inštancie žalobe vyhovel (výrok I. a II.) podala žalovaná odvolanie a žiadala rozsudok v napadnutých častiach zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov jej odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. S poukazom na § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka ozrejmla, že záväzkový vzťah bezdôvodného obohatenia vznikne, ak sa naplnia všetky zákonom ustanovené predpoklady na jeho vznik, t.j. ak sa niekto „na úkor iného bezdôvodne obohatí“, keď základným predpokladom vzniku bezdôvodného obohatenia je vznik majetkového prospechu u obohateného, pričom k zväčšeniu jeho majetku došlo v rozpore s právom uznanými dôvodmi (FEKETE Imrich, 2007, Občiansky zákonník - Komentár, str. 470). Bezdôvodné obohatenie spočíva v tom, že sa obohatený obohatí na úkor majetku inej osoby o určité majetkové hodnoty, ktoré sú vyjadriteľné v peniazoch. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka sa predmet bezdôvodného obohatenia musí vydať tomu, na úkor koho sa získal, teda je zrejmé, že subjektmi záväzkového právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia sú ten, na koho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané a ten, kto bezdôvodné obohatenie získal. Záväzkový právny vzťah z bezdôvodného obohatenia však vznikne len za splnenia zákonných predpokladov, ktorými sú získanie bezdôvodného obohatenia na strane určitej osoby (obohateného), protiprávnosť získania bezdôvodného obohatenia, majetková ujma, ktorá postihuje inú určitú osobu (postihnutého) a príčinná súvislosť medzi protiprávnym získaním bezdôvodného obohatenia určitou osobou a majetkovou ujmom inej určitej osoby; splnenie týchto predpokladov musí preukázať ten, kto tvrdí, že na jeho úkor bolo bezdôvodné obohatenie získané.

5.1. Uviedla, že pre záver o (ne)dôvodnosti nároku uplatňovaného žalobcami 1/ a 2/ titulom bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu bolo treba, aby žalobcovia preukázali, že medzi nimi a žalovanou právny vzťah z bezdôvodného obohatenia vznikol, t.j. aby preukázali, že bezdôvodné obohatenie získala (v akej konkrétnej výške), že im (v akej konkrétnej výške) vznikla majetková ujma, ako aj príčinnú súvislosť medzi získaním bezdôvodného obohatenia a vznikom majetkovej ujmy; mala za to, že splnenie predpokladov pre vznik (záväzkového) právneho vzťahu z bezdôvodného obohatenia musí súd posudzovať vždy z hľadiska špecifických skutkových okolností v konkrétne prejednávanej veci, na ktoré aplikuje konkrétne normy Občianskeho zákonníka upravujúce bezdôvodné obohatenie.

5.2. Poukázala v tejto súvislosti najmä na skutočnosť, že stavbu so súpisným číslom 3589, ktorá sa nachádza v katastrálnom území Staré Mesto, získala do správy ako majetok štátu na základe deklarácie Ministerstva zdravotníctva SR č. 04725 - 2/2005 - SP, zo dňa 18.1.2005, a už v tomto čase stavba nebola v užívateľskom stave, pričom do dnešného dňa predmetnú stavbu ani pozemky 1, 2 žiadnym spôsobom neužíva; z tohto dôvodu podľa nej nebol naplnený zákonný predpoklad na vznik záväzkového vzťahu bezdôvodného obohatenia s tým, že žalobcovia mali prístup k predmetným

pozemkom, argumentujúc ďalej tým, že skutočnosť, že pozemky nemohli využívať podľa svojich predstáv ešte neznamená vznik bez dôvodného obohatenia na jej strane.

6. Žalobcovia 1/ a 2/ vo vyjadrení k odvolaniu navrhli rozsudok v napadnutých častiach ako vecne správny potvrdiť. Poukázali na nesporné skutkové okolnosti posudzovanej veci a to, že v rozhodnom čase, ktorého sa týka uplatnený nárok, boli vlastníkami pozemkov 1 a 2, že žalovaná bola zároveň v tomto čase vlastníkom budovy, ktorá bola umiestnená na pozemku 1 nachádzajúcom sa uprostred pozemku 2, že na pozemku 2 boli vybudované inžinierske siete prislúchajúce k budove (prípojka vody, kanalizácie, plynu, vodomerná šachta, kanalizačné šachty, oplatenie predzáhradky) a prístup k budove nachádzajúcej sa na pozemku 1 bol možný výlučne prechodom cez pozemok 2, nakoľko k budove nebol prístup z verejných priestranstiev; že žalovaná v rozhodnom čase ani k jednému z pozemkov nemala akýkoľvek právny titul, ktorý by ju oprávňoval pozemky užívať a že napriek ich snahám sa nepodarilo vysporiadať vzťahy strán sporu vo vzťahu k pozemkom a budove mimosúdne. S poukazom na žalovanou uplatnený odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení poznamenali, že odvolací súd musí v odvolacom konaní napadnutý rozsudok posudzovať iba z pohľadu naplnenia (resp. nenaplnenia) tohto odvolacieho dôvodu; v zmysle právnej doktríny predstavuje nesprávne právne posúdenie veci právnu vadu prvoinštančného rozhodnutia, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, aplikoval nesprávnu právnu normu, obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval. Konštatovali, že súd prvej inštancie vo vzťahu k ním uvedeným skutkovým zisteniam správne aplikoval príslušné právne normy, t.j. právne normy Občianskeho zákonníka upravujúce inštitút bezdôvodného obohatenia, obsah týchto právnych noriem správne interpretoval a tieto správne normy správne aplikoval, keď dovodil, že obohatenie žalovanej spočívajúce v bezodplatnom užívaní pozemkov je obohatením bezdôvodným, ktoré musí byť z jej strany vydané; z uvedeného preto nemožno tvrdiť, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

6.1. Pokiaľ žalovaná v odvolaní tvrdí, že pozemky neužívala a preto sa na ich úkor neobohatila, jedná sa celkom zjavne o tvrdenia spochybňujúce skutkový stav zistený súdom prvej inštancie, avšak v žiadnom prípade o tvrdenia spochybňujúce právnu kvalifikáciu; ak mala v úmysle v odvolaní spochybníť skutkové zistenia, ku ktorým súd prvej inštancie dospel, mala odvolanie založiť na odvolacom dôvode podľa § 365 ods. 1 písm. f) C.s.p. Napriek uvedenému v celom rozsahu odmietli argumentáciu žalovanej v odvolaní a s poukazom na § 451 ods. 1, ods. 2, § 456, § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka konštatovali, že u žalovanej došlo na základe užívania pozemkov bez nájomnej zmluvy či iného titulu oprávňujúceho pozemky užívať a bez toho, že by im za takéto užívanie pozemkov bola z jej strany platená náhrada, k vzniku majetkového prospechu spočívajúceho v ušetrení majetkových hodnôt, čo by za normálneho priebehu vecí (keby sa užívanie pozemkov zakladalo na nájomnej zmluve) nenastalo a žalovaná je preto povinná vydať bezdôvodné obohatenie, ktoré získala na ich úkor; upozornili, že tieto závery sú podporené aj ustálenou judikatúrou (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.11.2009, sp. zn. 5 Cdo 8/2009). Za nezmyselné považovali tiež tvrdenie žalovanej, ktorým naznačila, že pozemky užívať mohli, iba tak nemohli robiť „podľa svojich predstáv“; ako objasnili aj v žalobe, na pozemku 2 boli v predmetnom čase vybudované inžinierske siete prislúchajúce k budove nachádzajúcej sa na pozemku 1 (prípojka vody, kanalizácie, plynu, vodomerná šachta, kanalizačné šachty, oplatenie predzáhradky, atď.) a prístup k budove bol možný výlučne prechodom cez pozemok 2, nakoľko k budove nebol prístup z verejných priestranstiev. Okrem toho sa na pozemku 2 sa nachádzali aj staré základy určené na výstavbu nových budov, ktoré boli v minulosti tiež vybudované žalovanou, resp. jej právnym predchodcom a preto akékoľvek účelné využívanie pozemku 2 za súčasnej existencie budovy na pozemku 1, bolo vždy vylúčené; navyše pozemok 1 nebol vo vzťahu k pozemku 2 typickým susedným pozemkom, ale nachádzal sa takmer priamo v strede pozemku 2 a takmer priamo v strede pozemku 2 sa nachádzala aj budova.

7. Žalovaná v odvolacej replike zotrvala na argumentoch jej odvolania a nestotožnila sa s názorom žalobcov 1/ a 2/, že u nej došlo k vzniku majetkového prospechu spočívajúceho v ušetrení majetkových hodnôt, keď opätovne uviedla, že stavbu získala do správy ako majetok štátu na základe deklarácie ministerstva zdravotníctva SR č. 04725 - 2/2005 - SP, zo dňa 18.1.2005; stavba bola už v tom čase v neužívaní schopnom stave a stavbu ani pozemky 1/, 2/ žalobcov žiadnym spôsobom neužívala a preto sa nemohla na úkor žalobcov bezdôvodne obohatiť. Žalobcovia 1/ a 2/ nemali žiadnym spôsobom obmedzený prístup k pozemkom v ich vlastníctve a skutočnosť, že tieto nemohli využívať podľa svojich predstáv ešte neznamená vznik bezdôvodného obohatenia na jej strane; mala preto aj naďalej za to, že nebol naplnený zákonný predpoklad na vznik záväzkového vzťahu bezdôvodného obohatenia.

8. Proti rozsudku vo výroku, ktorým súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania (výrok V.) podali odvolanie aj žalobcovia 1/ a 2/ a žiadali rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmeniť a uložiť žalovanej povinnosť nahradiť trovy konania v rozsahu 87 %. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov ich odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) bola námietka, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zo zisteného skutkového stavu veci vyplýva, že proti žalovanej podali návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 42.313,36 eura, t.j. každému z nich sumu 21.156,68 eura spolu s príslušenstvom a vzhľadom na uplatnenú hmotnoprávnu námietku žalovanej zobrali návrh v časti o zaplatenie 5.419,03 eura s prísl. späť, t.j. voči každému o 2.709,51 eura a v tejto časti žiadali konanie zastaviť. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť každému z nich sumu 18.447,17 eura spolu s prísl., t.j. 36.894,34 eura spolu s prísl. a konanie v časti o zaplatenie 5.419,03 eura s prísl. zastavil; z uvedeného dôvodu boli názoru, že ich úspech vo veci zodpovedá 87 % pôvodnej výšky žalovanej sumy (87 % zo sumy vo výške 42.313,36 eura) a úspech žalovanej vo veci zodpovedá 13 % pôvodnej výšky žalovanej sumy (13 % zo sumy vo výške 42.313,36 eura). Napriek uvedenému však súd prvej inštancie ustanovenia § 255 ods. 1 a ods. 2 C.s.p. na zistený skutkový stav veci nesprávne aplikoval tým, že im priznal náhradu trov konania namiesto 87 % pôvodnej výšky žalovanej sumy len v rozsahu 74 % pôvodnej výšky žalovanej sumy.

9. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolania žalobcov 1/, 2/ a žalovanej bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutých častiach vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 24.9.2019 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

10. Pretože odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 387 ods. 2 C.s.p.).

11. Právne posúdenie veci je činnosť súdu, spočívajúca v subsumovaní zisteného skutkového stavu pod príslušnú právnu normu, čo vedie k záveru o právach a povinnostiach strán sporu. Právne posúdenie je nesprávne, ak sa súd dopustí pri tejto činnosti omylu, tzn. keď na správne zistený skutkový stav aplikuje nesprávny právny predpis, tiež vtedy, keď síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo zistených skutočností vyvodil nesprávne právne závery.

12. Posúdenie, či medzi stranami ide o vzťah z bezdôvodného obohatenia, závisí od naplnenia znakov skutkovej podstaty hmotnoprávnej normy vyjadrenej v § 451 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Bezodôvodné obohatenie je v Občianskom zákonníku konštruované ako záväzkový právny vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho došlo k bezdôvodnému obohateniu. Bezodôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Kto sa na úkor iného bezodôvodne obohatí, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka) tomu, na úkor koho ho získal (§ 456 Občianskeho zákonníka). Musí sa vydať všetko, čo sa nadobudlo bezodôvodným obohatením; ak to nie je dobre možné, najmä preto, že obohatenie spočívalo vo výkonoch, musí sa poskytnúť peňažná náhrada (§ 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Inštitút bezodôvodného obohatenia vyjadruje totiž zásadu občianskeho práva, že nikto sa nesmie bezodôvodne obohatiť na úkor iného, a pokiaľ k tomu dôjde, je povinný takto získaný prospech vrátiť.

13. V súdnej praxi boli riešené viaceré prípady vydania bezdôvodného obohatenia titulom užívania cudzej nehnuteľnosti (pozemku) bez nájomnej zmluvy, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. Majetkovým vyjadrením prospechu získaného užívaním cudzej veci je peňažná suma, ktorá zodpovedá sumám vynakladaným obvykle v danom mieste a čase na užívanie veci i s prihliadnutím na druh právneho dôvodu (zmluvného typu alebo vecného práva k cudzej veci), ktorým sa spravidla zakladá právo užívania vzhľadom na jeho rozsah a spôsob; najčastejšie ide o nájomnú zmluvu, kedy sa výška náhrady porovnáva s obvyklou výškou nájomného, ktoré by bol nájomca povinný plniť za normálnych okolností, ak by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy.

14. Aktívne legitimovaným na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, na úkor koho bolo bezodôvodné obohatenie získané; je povinnosťou žalobcu preukázať, že je účastníkom

hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ak sa vychádza zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie získané plnením bez právneho dôvodu, je treba z hľadiska pasívnej legitímácie posúdiť, kto bezdôvodné obohatenie získal; ide o zodpovedanie otázky, kto užíva cudziu nehnuteľnosť (pozemok) bez nájomnej zmluvy, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec a v čom toto užívanie spočíva. Pre vyriešenie otázky, kto v prípade takéhoto plnenia získava majetkovú hodnotu (a kto je teda povinný vydať získané bezdôvodné obohatenie), je rozhodujúce, kto uvedené plnenie prijíma (kto realizuje užívateľské oprávnenia) bez právneho dôvodu, bez poskytovania náhrady za vykonávanie jemu nepatriacich oprávnení a bez toho, aby sa jeho majetok zmenšil o prostriedky vynaložené v súvislosti s právnym vzťahom zakladajúcim právo užívať pozemok; keďže príjemca takéhoto plnenia nie je (vzhľadom na povahu plnenia) schopný vrátiť ho, je povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie vo forme peňažnej náhrady (§ 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

15. Vo vzťahu k podstatným tvrdeniam žalovanej v odvolaní, s ktorými sa odvolací súd musí v odôvodnení vysporiadať (§ 387 ods. 3 C.s.p.) hodno podotknúť, že ide v celom rozsahu o nedôvodnú argumentáciu a to s poukazom na správne vyhodnotenie skutkových ako aj právnych okolností vedúcich k čiastočnému vyhovaniu žalobe.

16. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je objektívneho charakteru a predpokladom jeho vzniku nie je protiprávny úkon obohateného ani jeho zavinenie, podstatné je iba to, že stav obohatenia vznikol.

17. Podľa názoru odvolacieho súdu je totiž potrebné pod pojmom „užívanie pozemku“ rozumieť umiestnenie samotnej stavby na cudzom pozemku, ktoré bráni vlastníčkovi pozemku, tento užívať riadnym spôsobom, ale aj stav vyvolaný (spôsobený) takýmto umiestnením stavby na pozemku, ktorý bezprostredne prilieha k tomuto pozemku (na ktorom je zriadená stavba) a ktorého dispozičné členenie (tvar) je podmienené umiestnenou stavbou a funkčne slúži bezprostredne pre potreby užívania stavby ako hlavnej nehnuteľnosti. K obohateniu vlastníka stavby potom dochádza už zo samotného titulu vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie užívať stavbu; potom je výlučne vecou jeho rozhodnutia, či bude stavbu užívať sám alebo ju bezplatne alebo odplatne prenechať inému. Povinnosť poskytovať náhradu vlastníčkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, stíha vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom realizuje svoje vlastnícke právo. Z rovnakých dôvodov nie je podstatné ani to, či príp. komu, prináša užívanie stavby zisk.

18. Vzhľadom na uvedenú právnu argumentáciu odvolací súd neakceptoval námietku žalovanej uvedenú v odvolaní, že neužíva stavbu so súpisným číslom XXXX postavenú na pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/X (zapísanú na liste vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie Staré Mesto), ktorá je vo vlastníctve žalovanej a za jej správcu bola Ministerstvom zdravotníctva SR zo dňa 18.1.2005, číslo: 04725 - 2/2005 - SP určená Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Limbová 1, Bratislava, IČO: 00 607 231, pričom už v tomto čase bola v neužívaní schopnom stave a do dnešného dňa stavbu ani neužíva, nakoľko už samotné vlastníctvo k budove je objektívnou a rozhodnou právnou skutočnosťou, ktorá popri neexistencii právneho titulu k užívaniu pozemku 1 (parcela č. XXXX/X) nachádzajúceho sa pod budovu, bezprostredne zakladá bezdôvodné obohatenie na úkor vlastníka tohto pozemku (žalobcov); to, či žalovaná ako vlastníka predmetnú stavbu užívala, resp. či stavba bola v užívaniachopnom stave, je z uvedených hľadísk právne irelevantné. Uvedené právne závery potvrdzuje aj ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít, napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 17.6.2019, sp. zn. 8 Cdo 186/2018, podľa ktorého v spore o vydanie bezdôvodného obohatenia titulom užívania cudzieho pozemku bez právneho dôvodu umiestnením stavby na ňom je pasívne vecne legitimovaným vlastníkom stavby bez ohľadu na spôsob realizácie jeho vlastníckeho práva.

19. Nebolo možné sa stotožniť ani s argumentáciou žalovanej, že keď predsa žalobcovia mali prístup k pozemkom 1, 2 a skutočnosť, že ich nemohli užívať podľa svojich predstáv neznamená vznik bezdôvodného obohatenia na jej strane; ide totiž o to, ako to ostatne vyplynulo aj z vykonaného dokazovania, že prístup k pozemku 1 - na ktorom bola umiestnená stavba vo vlastníctve žalovanej a pôdorysom kopíruje tvar pozemku - vylučuje jeho akékoľvek užívanie a zároveň pozemok 2 (parcela č. XXXX/X) vo vzťahu k budove (a pozemku 1) svojimi rozmermi a dispozičným členením bezprostredne slúži k užívaniu hlavnej stavby so súpisným číslom XXXX, ktorá skutočnosť je umocnená aj umiestnením stavby v prednej časti pozemku 2 od cestnej komunikácie a v pozdĺžnej osi vedenej stredom pozemku 2.

20. Vo vzťahu k výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým rozhodol o trovách konania (napadnutým odvolaním žalobcov 1/ a 2/) odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že ak nejde o prípad, kedy bolo žalobe celkom vyhovie, musí byť v zmysle § 255 ods. 2 C.s.p. náhrada trov pomerne rozdelená; to vyžaduje určiť pomer úspechu oboch strán vo veci a od úspechu víťaznej strany odčítať jej neúspech, t.j. mieru úspechu druhej strany. Vo výške rozdielu má strana právo, aby mu druhá strana nahradila pomernú časť trov, ktoré vynaložila pri účelnom uplatňovaní alebo bránení práva.

21. Pri určení miery úspechu je preto potrebné určiť predmet sporu, ktorý je vymedzený žalobou, resp. následnými dispozitívnymi úkonmi žalobcu; v danej veci sa žalobcovia 1/ a 2/ žalobou doručenou súdu 20.5.2014 domáhali od žalovanej zaplataenia každému sumy 21.156,68 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,25 % ročne od prvého dňa po doručení žaloby žalovanej, pričom z dôvodu námietky premlčania časti nároku uplatnenej žalovanou, zobrali žalobu v časti o zaplataenie voči každému z nich o sumu 2.709,51 eura späť. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť každému zo žalobcov sumu 18.447,17 eura spolu s úrokom z omeškania 5,05 % ročne od 27.9.2014 do zaplataenia a konanie v časti o zaplataenie sumy 5.419,03 eura zastavil.

22. Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie správne právne vyhodnotil úspech žalobcov 1/ a 2/ v spore vo výške 87 % [(36.894,34 eura : 42.313,36 eura) x 100] a žalovanej vo výške 13 % [(5.419,03 eura : 42.313,36 eura) x 100], t.j. pomer medzi uplatneným a priznaným nárokom bol 87 % a preto po zohľadnení miery neúspechu žalobcov 1/ a 2/ vo výške 13 % (v zastavenej časti), predstavuje čistá miera ich úspechu hodnotu 74 %.

23. Na uvedenom základe neboli žalovanou ani žalobcami 1/, 2/ uvádzané tvrdenia v odvolaní ďalej spôsobilé zmeniť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie vo výrokoch (I. a II.), ktorými žalobe vyhovel a rozhodol o trovách konania (výrok V.); s ohľadom na podrobnú právnu argumentáciu odvolacieho súdu, nemali odvolacie námietky žalovanej a žalobcov 1/, 2/ z hľadiska právneho posúdenia veci nijaký význam.

24. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobcom 1/ a 2/, ktorí boli úspešní v odvolacom konaní o hlavnom predmete konania predstavujúcim žalobou uplatnený nárok, priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).